

Legemiddel dagen

Norges Apotekerforening

OSLO, 1. APRIL 2005

Fire fremtidsbilder >>>>

Legemiddelscenarioer 2015

**Konsernsjef Arne Øverby
Norsk Medisinaldepot**

Utvalgte drivkrefter

Press mot offentlige budsjetter

Kostnadsrett og endringer
i farmasøytisk industri

Patentutløp

Flere livsstilssykdommer

Nye diagnosemuligheter,
nye sykdommer

Den opplyste
pasienten/kunden

Økt myndighetskontroll
over forskrivning

eHelse

Mer rasjonell
legemiddelbruk

Større betalingsvillig
privat marked

Mer direkte
markedsføring
til forbruker

Nye legemidler /
ny teknologi

Liberalisert distribusjon

Flere leger / farmasøyter

Utvalgte drivkrefter

Press mot offentlige budsjetter

Kostnadsrett og endringer
i farmasøytisk industri

Patentutløp

Flere **livsstilssykdommer**

Nye diagnosemuligheter,
nye sykdommer

Den **opplyste**
pasienten/ kunden

Økt **myndighetskontroll**
over forskrivning

eHelse

Mer rasjonell
legemiddelbruk

Større **betalingsvillig**
privat marked

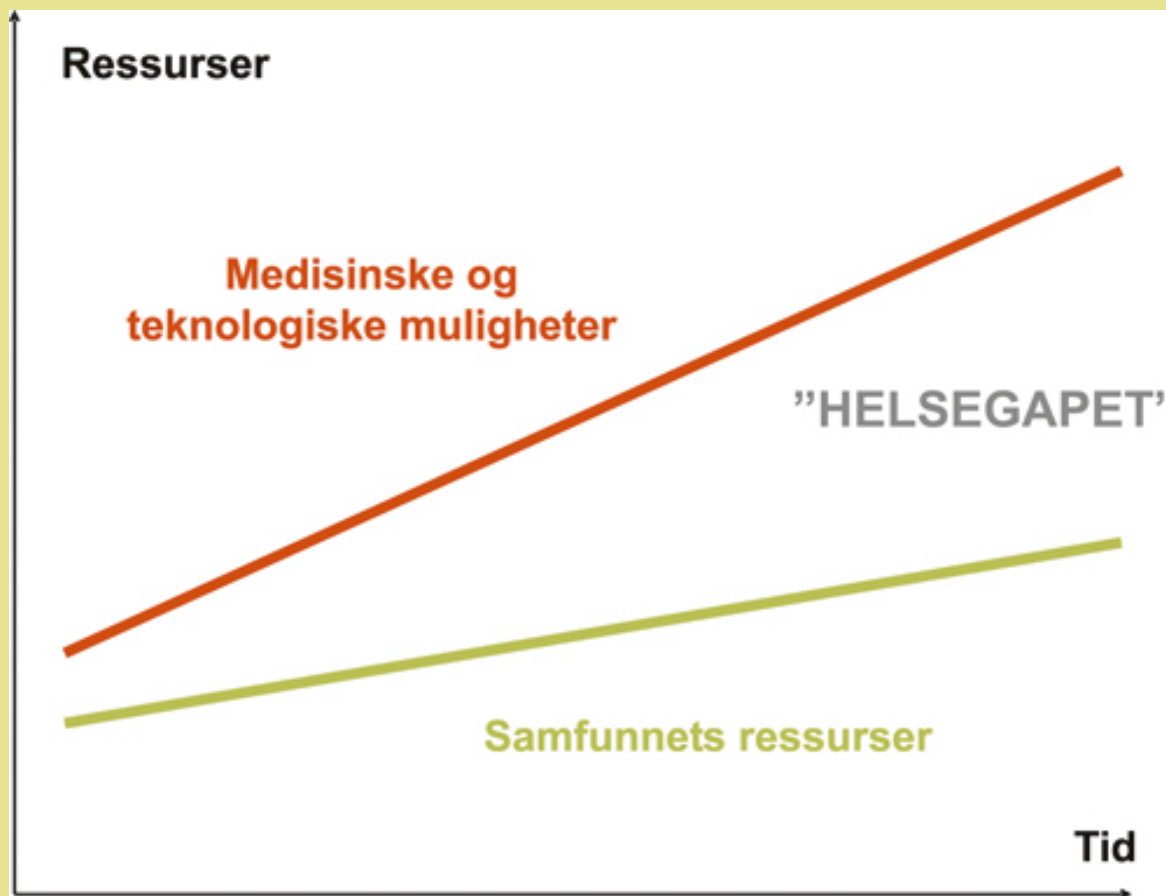
Mer direkte
markedsføring
til forbruker

Nye legemidler /
ny teknologi

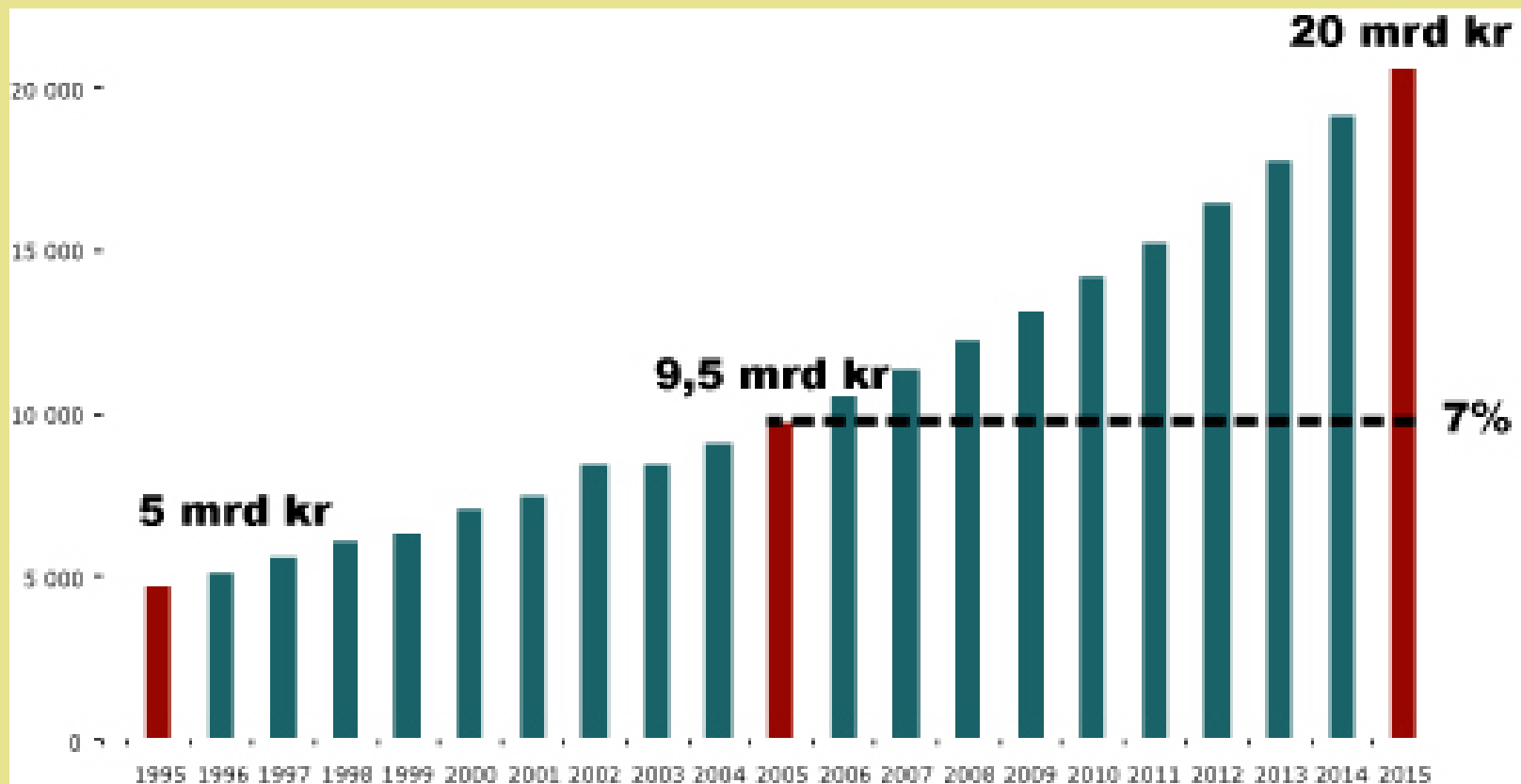
Liberalisert distribusjon

Flere leger / farmasøyter

Sikre drivkrefter (1): Press mot offentlige budsjetter

Sikre drivkrefter (1): Folketrygdens tot. utgifter til legemidler

Sikre drivkrefter (2): Den opplyste pasienten og kunden

- Ikke lenger "lydig"
- Vet mer
- Krever mer/sjelden fornøyd
- Vil være med og bestemme
- Mindre lojal

Sikre drivkrefter (2):

Den opplyste pasienten og kunden

I dag:

- 50% av internett-brukere søker etter helseinfo
- 40% av informasjon på internett er helserelevant

I morgen:

- Eksplosjon i lett tilgjengelig, systematisert informasjon om helse
- Alle bruker nettet aktivt – også de eldre
- Sterkere pasientorganisasjoner

Sikre drivkrefter (3): Nye legemidler / ny teknologi

COMPUTERWORLD Nyheter Tema Debatt Stilling Ledig IT Kurs Om IDG

Radiobrikke godkjent som helsebrikke i USA

Av [Eva Tønnessen](#) | Publisert 16.11 2004 kl. 15:21

I forrige uke ble den omstridte RFID (Radio Frequency IDentification)-brikken også godkjent av det amerikanske helsedepartementet, Food and Drug Administration. Pasienter blir skannet som matvarer, og den medisinske historien dukker opp på legens skjerm. Hensikten er at kun pasientinformasjon skal ligge på "VeriChip", men advokatene er skeptiske. De mener at brikken, som er på størrelse med et riskorn, kan misbrukes.

Kilde: <http://www.computerworld.no/index.cfm/fuseaction/artikkel/id/46762>
material prepared by Stoknes Futures, part of DTN web: www.dtn.net 2005

DTN

Sikre drivkrefter (3):

Nye legemidler / ny teknologi

- **Økt konsum og nye legemidler** ansvarlig for 6-7% årlig vekst i legemiddelutgifter
- **Befolkningsendring** (eldrebølgen) bare ansvarlig for 1% økning
- **Netthandel**

Sikre drivkrefter (4): Flere livsstilssykdommer

- **Viktigste trend mot 2015:**
Overvekt/ fedme et økende problem
- Intens utvikling av medikamenter mot fedme
- Hvem skal betale – privat eller offentlig ansvar?
- **Resultat: Økt ansvar for egen helse**

(Camilla Stoltenberg, Folkehelseinstituttet)

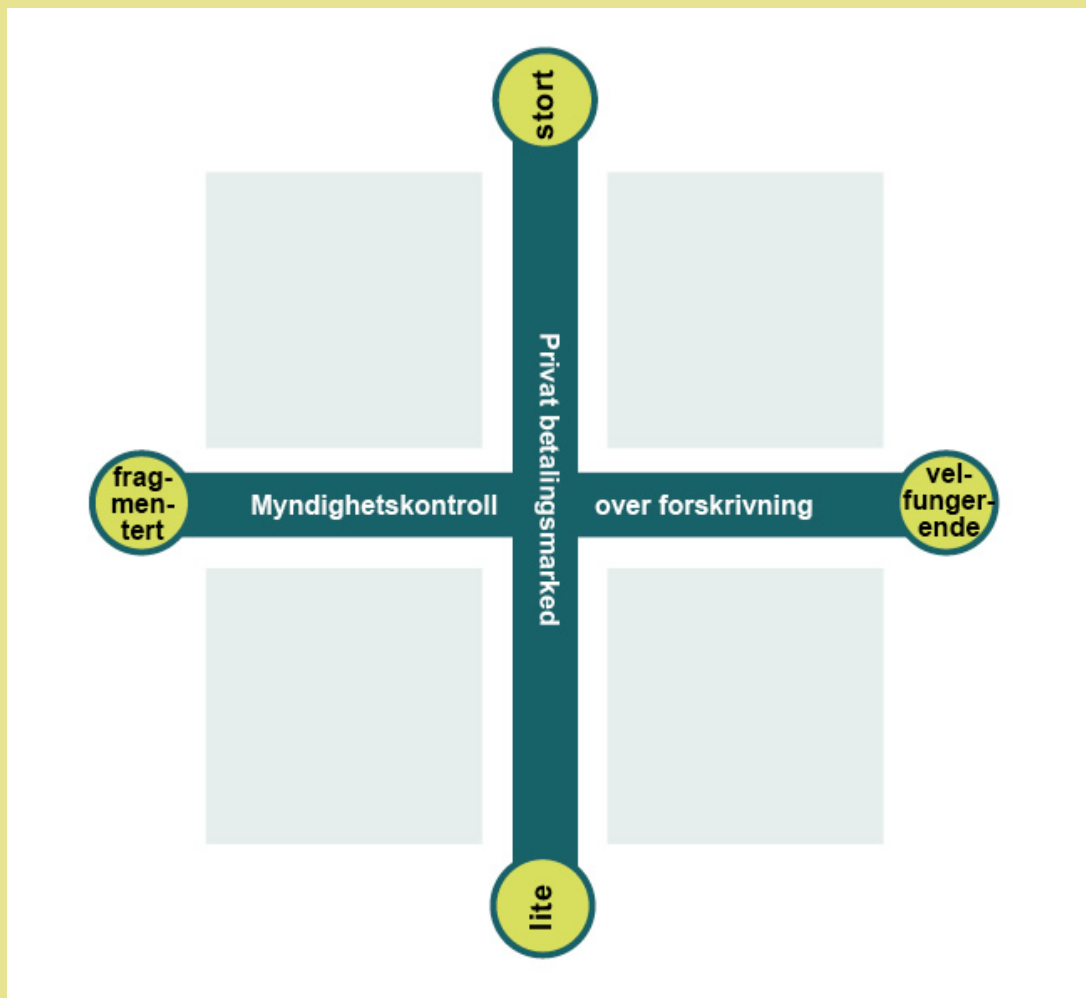
De avgjørende usikkerhetene (1):

Vil myndighetene
få **full kontroll over**
forskrivningen av
legemidler?

De avgjørende usikkerhetene (2):

Hvor stort blir det
betalingsvillige,
private markedet
for legemidler?

Mulig utfallsrom 2015:

Sikre,
viktige
drivkrefter

Hva scenarioer er:

- mulige fremtidsbilder
- beskrivelser av forskjellige fremtider
- verktøy for bedret forståelse av fremtiden

og ikke er:

- prognoser for mest sannsynlige utvikling
- spådommer om fremtiden
- verken visjoner om en ønsket verden, eller ferdige strategier for å komme dit

Fremskrivinger:

Fortid

I dag

f
r
e
m
t
i
d
e
n

- treffer brukbart i en stabil verden
- treffer ikke når det gjør mest vondt: når trendene brytes av nye drivkrefter for forandring

Fremskrivinger:

- kvantitative
- fokus på sannsynlighet
- kontinuerlig utvikling
- samme struktur i perioden
- ekspertprodusert

- **nyttigst på kortere sikt**

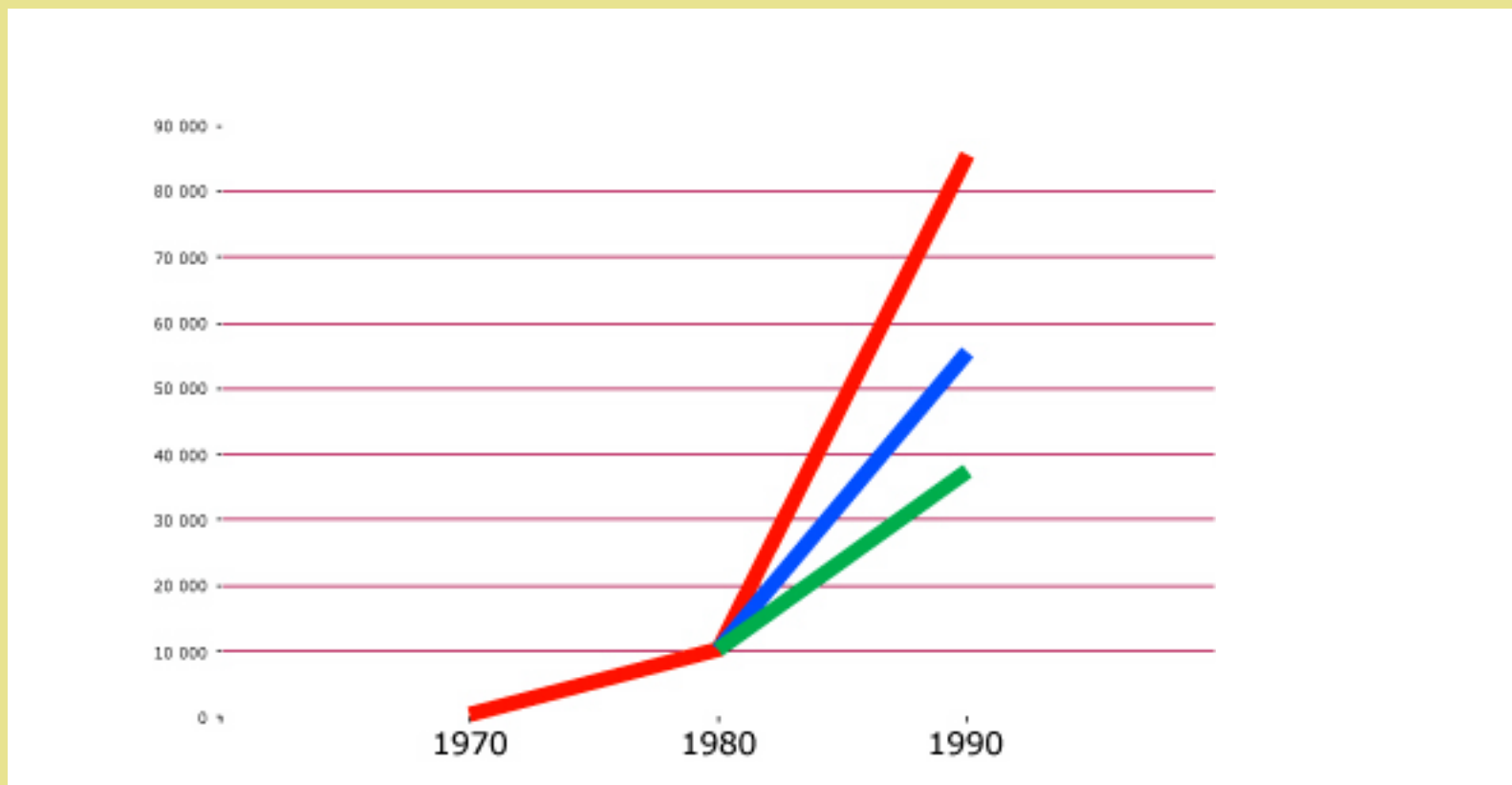
Scenarier:

- kvalitative
- fokus på usikkerhet
- trendbrudd/sprangvise endringer
- strukturendringer
- egenprodusert

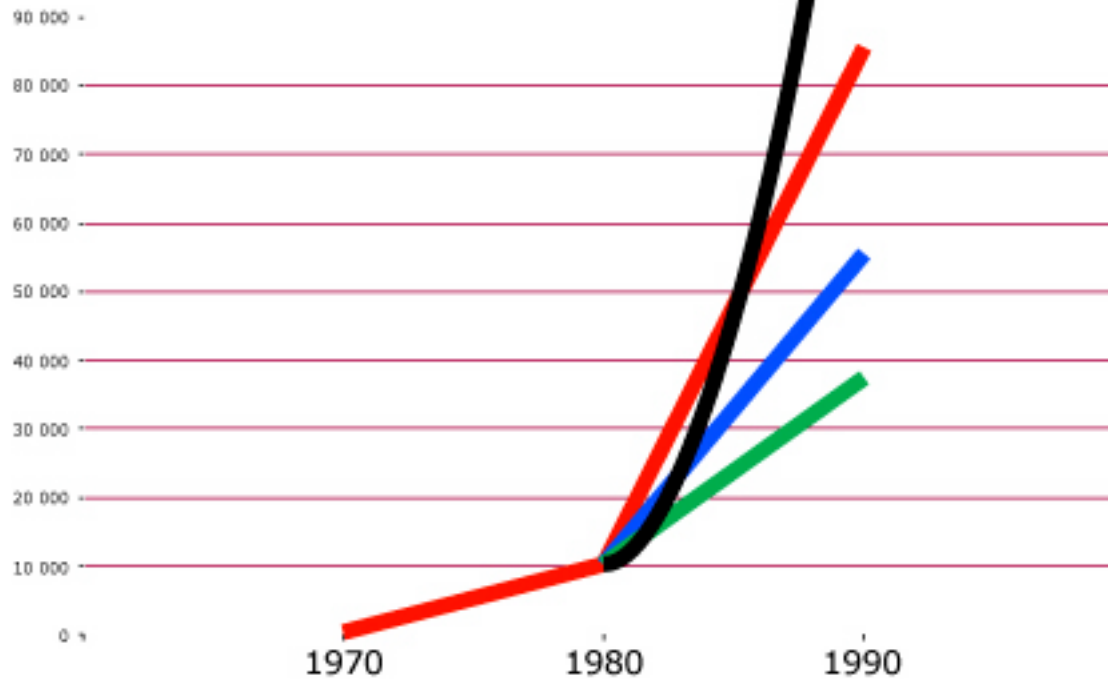
- **nyttigst på mellom-lang sikt**

Mentale modeller styrer fremskrivninger

IBMs syn på pc-salget i 1980

Mentale modeller styrer fremskrivninger

IBMs syn på pc-salget i 1980

Endringer har aldri vært lett...

“ Man kan **se bort fra muligheten for at det skulle finnes kull, olje eller svovel på kontinentalsokkelen** langs den norske kyst. Man kan regne med at kontinentalsokkelen ... består av de samme bergartformasjoner som på land i tilsvarende område.”

Konsensus blant norske geologer i Norsk Geologisk Undersøkelse, 1958.

Endringer har aldri vært lett...

“ Deres sound fungerer ikke.

Grupper bestående av gitarer
er på vei ut ”

Decca Recording Co.'s begrunnelse for å avvise Beatles i 1962.

Endringer har aldri vært lett...

“ Internet is just a hype ”

Bill Gates, Microsoft i 1995.

**Vil det skje trendbrudd på
legemiddelmarkedet de neste
ti årene – eller vil det ikke?**

Press mot offentlige
budsjetter

Flere livsstilssykdommer

Den opplyste
pasienten/kunden

Nye legemidler/ny teknologi

Økt myndighetskontroll
over forskrivning

Større betalingsvillig privat
marked

Help!

sugerør i oljefondet

mistillit i alle retninger

ingen styring / prioritering

Help!

- Svake begrensinger i offentlig finansieringsansvar
- Uoversiktlig og rotete offentlig system
- Ad hoc-politikk
- Helsesektoren har sugerør i oljefondet - overbudspolitik
- Folk er misfornøyde og krever mer på tross av stadig vekst i offentlige budsjetter
- Liten privat betalingsvilje – fordi de fleste lykkes i å presse fram offentlig refusjon

Profil: Konflikt, mistillit og sugerør i statskassa

Pengegaloppen

Pengegaloppen

- Svake begrensinger i offentlig finansieringsansvar
- Uoversiktlig og rotete offentlig system – men store forventninger
- Private alternativ blir godt markedsført
- Folk vil ikke lenger vente på staten – de som har råd kjøper private løsninger
- Ekstrem todeling av helsemarkedet – helseforsikring avgjør

Profil: Overbud, ad hoc-politikk og stort uryddig privatmarked

Å du gode sparegrisen min

nytt system for forskrivning

stort privat
forsikringsmarked

enighet myndigheter og
medisinsk fagmiljø

tydelig ansvarsdeling
offentlig/privat

Å du gode sparegrisen min

- Staten har full kontroll med forskrivning av legemidler
- Allment akseptert hvor staten setter grenser – også i medisinske fagmiljøer
- Et stort privatmarked dekker alt utenom fastsatt grunnbehandling
- Folk må ta egenansvar for livsstilssykdommer
- Tydelig ansvarsdeling mellom offentlig og privat

Profil: Stram offentlig styring, høy forutsigbarhet og stort privatmarked

Du ska få en dag i måra

vellykket samspill stat,
lege, apotek og pasient

velfungerende, effektivt
offentlig helsemarked

Du ska få en dag i måra

- Staten har full kontroll med forskrivning av legemidler
- Alle vet hva de kan regne med å få dekket
- Sterkt offentlig prinsipp om likhet i behandling for alle
- Effektivt og velfungerende offentlig helsemarked
- Privatmarkedet holdes igjen av sterk politisk styring
- Ulmende misnøye blant legene, men fortsatt lojale

Profil: Sterk politisk styring, planøkonomisk helsemarked og lite privat betaling

Oppsummeringstabell

	Dagens	Help! Pengegal	Sparegris	Du ska få	
	<u>2004</u>	<u>2015</u>	<u>2015</u>	<u>2015</u>	
Vekst i off. legemiddelutgifter	7%	10%	8%	3%	5%
Vekst i priv. legemiddelutgifter		2%	8%	10%	2,5%
Off. legemiddelutgifter (mrd kr)	9,2	26,2	21,5	12,7	15,7
<u>Private legemiddelutgifter (mrd kr)</u>	<u>5,5</u>	<u>6,8</u>	<u>12,8</u>	<u>15,7</u>	<u>8,5</u>
<u>Totaltmarked (mrd kr)</u>	<u>14,7</u>	<u>30,6</u>	<u>31,7</u>	<u>26,6</u>	<u>22,0</u>

Er disse fire scenarioene like sannsynlige for medisin-Norge 2015 – eller er de det ikke?

Scenarioprosessen:

Arne Øverby, konsernsjef - NMD

Christine Bergland, fung.div.dir. - Rikstrygdeverket

Jostein Lønberg, markedsdir. - Apokjeden

Kai Finsnes, adm.dir. - NAF

Margaret Sandøy Ramberg, 1. nestleder - FFO

Marit Andrew, fagdir. - Alliance UniChem Norge

Oddbjørn Tysnes, dir. apotekpolitikk - NAF

Per Lund, adm.dir. - Sykehusapotekene

Per Olav Kormeset, fagdir. - LMI

Pål Christian Roland, adm.dir. - LMI

Tor Frostelid, seksjonsleder - Statens legemiddelverk

Prosjektsekretariat: **Jan Berg** - NAF, **Jon Andersen** - NAF,

Per Espen Stoknes - Stoknes Futures / DTN

Eksterne intervjuer

- **Per Wold-Olsen** – Merck
- **Thomas Lönngren** – EMEA
- **Jean Bergevin** – EU
- **John-Arne Røttingen** – Kunnskapssenteret
- **Camilla Stoltenberg** – Folkehelseinstituttet

- **Hans Asbjørn Holm** – Den Norske Lægeforening
- **Eivind Jørgensen** – AstraZeneca

